

Denisa Bogdalíková

Pořád v pohybu

text Natalie A. Rollko | foto autorka a archiv D. Bogdalíkové

Svobodná a nezařaditelná. Tak vnímám mladou slovenskou umělkyni Denisu Bogdalíkovou, s níž jsem si povídala u horké čokolády v jedné z bratislavských kaváren...

Když jsem vás viděla poprvé, byla jste součástí osobního doprovodu Richarda Müllera při příležitosti křtu jeho fotografické publikace ENTER. Nejdřív jsem si myslela, že jste profesionální fotografka. To, co jsem pak objevila na vašich webových stránkách, mě dost překvapilo. Jste nesmírně renesanční člověk... Na čem momentálně pracujete?

Už několik let pracuji na projektu, který bych chtěla v příštím roce dokončit. Nazvala jsem ho ČLOVĚK TERRA INCOGNITA, což znamená člověk – krajina neznámá. Jsou to akční malby. Zapojuji do nich lidi z ulice a tuto techniku kombinuji s dalšími médii, jako jsou sochy nebo film. V příštím roce mám v plánu udělat tři velké akční malby a nasnímat je kamerou. Vybrala jsem tři zcela odlišné typy prostředí – základní školu, střední školu a reedukační centrum, kde

Mnoho lidí má v sobě blok něco vytvářet. Před malováním účastníky obeznámím s pravidly. Jde vlastně o hru. Lidi se přestanou obávat, že by to neuměli nakreslit. Uvolní se.

jsou umístění adolescenti. Všichni dostanou barvy, kterými pak formou hry malují. Barevnost, dynamika i emocionální atmosféra těch maleb bude u každé skupiny jiná. Součástí projektu jsou mé sochy a mapy jejich struktur.

Akční malba? Co to je?

Ten termín jsem vymyslela. Je to malba s lidmi.

Jak probíhá?

Zjistila jsem, že mnoho lidí má v sobě blok něco vytvářet. Proto akční malba. Před malováním účastníky obeznámím s pravidly. Jde vlastně o hru. Například stanovím pravidlo teček a všichni malují tečky, které postupně doplňují o další útvary a struktury. Dynamika i rychlost těch kreseb se zrychluje, zpomaluje nebo se začnou používat jiné tvary. Snažím se zadávat takové, které umí namalovat každý, jako jsou čárka, čtverec nebo jednoduché šablony. Lidi se přestanou obávat, že by to neuměli nakreslit. Uvolní se. A mně jde především o zážitek a o to, aby se ti lidé alespoň částečně odblokovali.

Jak dlouho ten projekt trvá?

Od roku 2010. V příštím roce bych jej chtěla dokončit a sestříhat materiály, které jsem natočila.

■ Z cyklu ΜΙΤΗΟΤΕ, malba – kombinovaná technika, 2012

■ Kresba, návrh sochy, 2011

Podle čeho si vybíráte cílové skupiny?

V počátcích to nebyly sociální skupiny, ale lokality. Působila jsem například v Mikulčicích v rámci skanzenu. Dělalí jsme takový „archeologický výzkum“ na obrazu. Vrstvili jsme půdorysy, které jsme tam viděli, a následně je dávali pryč. Pak jsem se objevila na různých festivalech. Na Summerbeach Rudava proběhla dvoudenní malba, z které vznikl šestimetrový obraz. No a tam se ke mně přidávaly různé skupiny lidí, od malých dětí až po seniory. Až teď, ke konci projektu, se posouvám od lokality k člověku. **Takže kombinace uměleckého experimentu se sociologickým výzkumem?**

I tak se to dá vnímat. Mám zjištěno, že děti na základních školách mají v uměleckém projevu mnohem méně zábran než středoškoláci, kteří na to jdou už příliš racionálně.

A snažíte se to nějakým způsobem ovlivnit?

Studenty vtahují do prostředí. Bavíme se o různých věcech nebo si pouštíme filmy. Poznávají mě jako tvůrce a tím si získávají jejich důvěru. Oni se postupně otevírají. Co se týče kluků z reedukačního centra, zatím jsme se viděli jenom krátce. Teď poprvé vstoupím do jejich prostředí a jsem zvědavá, jak se budou chovat na domácí půdě. Víte, nedělám to jenom kvůli neverbální komunikaci, myslím si, že umění má pořad poslání. **Jaké?**

Každému člověku pomáhá harmonizovat duši. Už jsem to zažila mnohokrát a je to skutečně krásný pocit, když vidíte, jak se člověk odblokuje od vlivů okolí, které

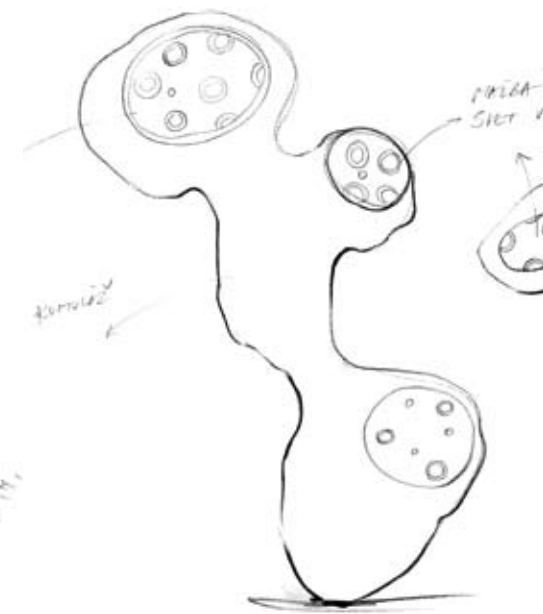
si o vás myslí, že nemáte talent a neumíte malovat, což je nesmysl. Když člověk tohle překoná, je vidět, jak se mu najednou v očích rozzáří světylka, začne vnímat barvy, tvary a struktury... Takže dělám takovou osvětu. Arteterapie je silné médium a zúčastnit se může každý. Když to člověk pochopí, začne jinak chápat i profesionální umění. To je pro mnohé z nás zašifrovaným světem.

Vy jste umění studovala. Pamatujete se na svou první autorskou výstavu?

Bylo mi sedmnáct a chodila jsem na střední školu. Vystavovala jsem kresby, které představovaly návrhy mých soch. Poskládala jsem je z různých artefaktů – z kousků ilustrací lidských tváří a těl a různých struktur. Ve výsledku to byly abstraktní objekty v konkrétních tvarech. Také jsem tam vystavovala objekty z keramiky, kterou jsem studovala. Pamatuji se, jak mě tam přišel podpořit místní folklorní soubor, který tam nakonec vystoupil. Bylo to krásné.

Jaké máte pocity z toho všeho, co děláte?

Interaktivní malbou se snažím bourat vnitřní hranice člověka a umožnit mu do něčeho se vnořit. Je to široký a živý záběr, pro mnohé těžce uchopitelný. Možná i proto se v našich kruzích nemůžu pořádně zařadit a uplatnit. Odborná veřejnost má problém s „četbou“ mých děl. Nevědí, kdo vlastně jsem a co dělám. Jsem v těžké pozici, mám však obrovskou radost z reakcí lidí, kterým mé umění pomáhá. Pořád vyjadřuji stejné téma – a tím je

člověk. Jenom vždy využiju jiné médium. Snažím se zjistit, jací vlastně jsme. **A jací tedy jsme?**

Zablokovaní a uzavření. **Máte zkušenost jenom se slovenskou komunitou?**

I s českou. Bohužel, dál jsem se nedostala. Cizinci mají mnohem otevřenější myšlení a podle mého názoru by to vypadalo jinak. **Říkala jste, že máte problémy s uplatněním. Jak vnímáte postavení umělců na Slovensku?**

Můžu mluvit jenom za sebe. Odešla jsem z centra a teď působím v regionu. To u nás znamená, jako bych ani neexistovala. Na Slovensku existují dvě centra, na která by měli být umělci navázáni. **To znamená být členem?**

I tak by se to dalo říct. Já však odmítám být členem organizace, která má komunistickou minulost. Základním problémem je, že na Slovensku chybí kunsthistorici, kteří by objevovali a měli vlastní názory. Chybí svobodné fórum, které není zatíženo minulostí a skupinkováním. Panuje tady velmi složitá „politická“ situace. Svě „čtení“ jsem ještě více znejasnila také tím, že jsem navíc vystudovala dokumentární film. Najednou jsem o sobě slyšela, že už nedělám výtvarné umění, že teď jenom točím... Je těžké bojovat proti fámám tohoto typu. **Myslíte si, že v Čechách to je lepší?**

Ano. Studovala jsem tam a ten rozdíl je cítit i v postoji k ženám-umělkyním. Proto vyzývám kunsthistoriky, kterým nevadí mediální přesahy... (Smích) **Co všechno děláte v oblasti filmu?**

Jsem režisérka. Když natáčím, pracuji v malém týmu se zvukařem, kameramanem a střiháčem. I když mám jasné myšlenky a víze, jak by měl film vypadat, jsem pochopitelně vděčná, když svou profesionalitou přispějí i jiní členové týmu. Přiznám se, že dlouhometrážní dokument jsem už několik let nedělala. **Říkala jste, že součástí zmíněné práce ČLOVĚK TERRA INCOGNITA bude také film...**

■ Akvarelová malba pro návrh sochy, 2007

Vizuální báseň. Jde o videoart, v němž jsou použity konkrétní filmové postupy. Když ve středověku lidé nevěděli, kde je konec světa, a narazili na neznámou oblast, nazvali ji „terra incognita“. Na jedné straně si tak vytvářeli úžasný prostor pro fantazii, protože si představovali, co všechno v té neznámé zemi může být, a motivovalo je to. Já hledám v tvořivosti jiných lidí. Společně objevujeme a obohacujeme se zároveň. **Neodpustím si otázku na Richarda Müllera, díky němuž jsem teď a tady s vámi. Jak jste se k němu dostala?**

Richard chystal turné s americkými hudebníky a do dvou týdnů potřeboval udělat dokument. Někdo mu dal na mě kontakt a on se ozval. Sehnala jsem štáb a natočila to. Ten film vyšel společně s koncertem na DVD. Pak následovalo několik obalů na Richardovo CD a potom tříletý zápas s jeho fotografiemi. Tak vznikla kniha **ENTER**. Naše poslední spolupráce má podobu

■ STRUKTURA, malba, 2012

boxu v černobílém provedení, v kterém se nachází pětadvacet CD. Musela jsem jim předělat obaly, aby tvořily kompaktní celek. Richard je člověk velmi tvořivý a také multimediální. Původně studoval film, je dramaturg, dělá hudbu, píše a fotí. Proto si

Zajímavé... Také mě to překvapilo. Ta barva mě zrovna teď napadla, evokuje ve mne duchovno a tajemství. Vnímám se jako duchovní člověk. Zřejmě proto jsem nikdy neměla zájem tvořit to, co je jenom viditelné... ■

■ Ukázky akčních maleb v exteriéru

■ Z cyklu MITHOTE, socha, 2012